

V R T E C

ČASOPIS S PODOBAMI ZA SLOVENSKO MLADINO.

Štev. 7.

V Ljubljani 1. julija 1886.

Leto XVI.

Sinček in mati.

Sinček.

Skorjanček se lehàk
Pevaje dviga v zrak,
Za njim pa se radó
Ozira mi okó.

Da gor v nebó bi ž njim
Polétel, si želim;
Vkován sem pretrdó
Na pusto to zemljó.

Mati.

Človeku stvarnik krfl
Telesnih ní delil;
Imamo pa duhá
Od dobrega Bogá.

Na dušnih krilih vsak
Še više pnè se v zrak.
Duhá mogočni vzlét
Odprè nebá lešké.

Fr. Krek.

Napuhu je padec za petáma.

(Iz nemščine preložil Iv. Tomšič.)

Dragutina je bila hči zelo imovitih starišev. Hodila je vedno pražnje oblečena ter je zaničljivo gledala na svoje ubožne součenke, katerih bédni stariši niso utrpeli toliko trošiti na obleko svojih otrok, kakor so to storili bogati stariši brdke Dragutinke.

Dragutinkina ošabnost je delala materi dosti skrbí in žalosti. Večkrat so jo svarili in rekli, da lepa obleka ne dela človeka ne boljsega ne modrejsega. Kdor išče hvale z obleko ali s kako drugo prazno stvarjo, kaže,

da ima prevzetno in napihнено srce. Rekli so jej, da pod ubožno obleko večkrat bije boljše in plemenitejše srce, nego-li pod uglajeno obleko bogatina. Zatorej naj se pázi napuha in ošabnosti, ako hoče kdaj srečna biti. Tudi so jo opominjevali, naj se raje pridno uči in si nabira potrebnih naukov za življenje, ker samó to jej bode kdaj dobro hodilo, a nikoli ne pretirano samoljubje, ki kvári človeka na duši in telesu.

Ali zamán so bili vsi dobrohotni opomini skrbne matere, ker se niso prijeli srca njene ošabne hčerke. Dragutina je sicer vselej obljubila materi, da se hoče poboljšati, ali kaj pomaga še tako lepa obljuba, ako pa ni resne volje, izpolniti, kar se obljubi.

Največ zaničevanja in podsmehovanja od ohole deklice je morala prebijati Rotija, hči uboge vdove. Mati jej je bila perica ter je delala noč in dan kakor sužnja, da bi si vsaj toliko zaslužila, kolikor je človeku treba, da si ohrani svoje skromno življenje. Da-si je bila Rotijina obleka zakrpana in zašita, vendar ni bila umazana niti raztrgana; bila je vedno čedna in snažna, česar pa ni bilo videti na Dragutini. Res je, da je imela Dragutina obleko zmirom po najnovejšem kroji, ali tako snažna in čedna ni bila, kakor obleka ubožne Rotije. Če je dobila Dragutina danes novo krilo, bilo je jutro dan vže vse zamazano in raztrgano. Kadar so jej drugi otroci očitali, da premalo pázi svoje lepe obleke, zasmijala se je in rekla: „Kaj to komu mar! moji stariši so dosti bogati in kupili mi bodo novo obleko, kadar to umažem ali raztrgam.“ V učilnici se je Dragutina vedno podsmehovala ubožnej Rotiji zaradi njene slabe obleke in nekatere lehkoumne in brezmiselne tovarišice so jej celó prikimavale k grdim psovkam, ki jih je metala na siroto Rotijo. Ali uboga Rotija je štrpljivo prenašala vse sramote, s katerimi so jo sramotile njene součenke, sosebno pa ošabna Dragutina. Po večkrat se je prijokala domóv in tožila materi svoje trpljenje. Ali mati so jo tolažili in rekli: „Ne joči se, dete moje! Če imaš le dobro srce ter vestno in pošteno spolnjuješ svoje dolžnosti, potem si mnogo boljša od svojih lepo in bogato oblečenih tovarišic.“ Rotija je imela te materine besede vedno pred očmi; učila se je pridno ter pazila na vsako besedo svoje dobre učiteljice, zato je pa tudi bila vedno prva med svojimi vrstnicami v šoli. Vse drugače je bilo z Dragutino. Da-si je imela razven šolskega poduka tudi doma še posebnega učitelja, ki je z njo ponavljal šolske naloge, vendar ni nikoli kaj prida znala niti doma niti v šoli, ker ni imela prave volje niti veselja, da bi se kaj naučila. Ni čudo potem, da je prinesla vselej le slabo šolsko spričalo domóv. Ali Dragutina se za vse to ni prav nič brigala; mislila si je v svojej neumnosti: „Čimu naj se učim toliko stvari, katerih mi ne bode nikoli treba? Učiti se morajo le ubožni ljudje a meni tega ni treba, ker moj oče imajo noveev dosti in to je več vredno nego-li vsa Rotijina modrost, ki si jo je pridobila v šoli! Zna se, da Dragutinkin oče niso bili teh misli in so jo večkrat strogo opominjali, naj bi se tudi ona učila, kakor drugi pridni otroci. Ali oče so bili premehki in so preveč ljubili svojo hčerko, da bi jo bili kaznovali zaradi njene lehkoumnosti in nemarnosti. Zatorej pa niso imeli vsi ti dobrohotni opomini in lepi nauki pri Dragutini, žalibog! nikakeršnega uspeha.

Takó je preteklo več let in obé deklici, Dragutina in Rotija, ste navršili vsaka po štirinajst let. Rotijo so dali mati k spretnej švelji v nauk; da bi se

naučila šivati, plesti in še drugih takih stvari, ki jih je treba mlademu dekletu, ako si želi pošteno kruha služiti. Dragutina je pa ostala domá, nosila se gosposki in se vedla kakor bogata gospodična, ki nima drugega dela nego dan gubiti brez najmanjšega opravila. Če sta se Dragutina in Rotija slučajno srečali kje na cesti, nikoli ni Dragutina prva pozdravila svoje nekdanje součenke, nego Rotija jo je morala prva pozdraviti in nagovoriti. In kaj mislite, kako je odzdravila ošabna gospodična svoje nekdanje tovarišici? Komaj da jo je pogledala. Videlo se je, kakor bi jej hotela reči: Ali vidiš zdaj, koliko ti koristi vsa tvoja šolska učenost? Druzega nisi kakor ubožna švelja in to tudi ostaneš vse svoje žive dni. A jaz, ki se nisem nikoli dosti brigala za šolske stvari, jaz sem gospodična, katerej se klanjajo gospé in gospodje. — Ali tako ošabno in razžaljivo pozdravilo ni žalilo uboge Rotije; vselej je prijazno in spoštljivo pozdravila svojo nekdanjo součenko, kadar koli jo je srečala. In tako je minulo zopet nekoliko let. Dragutina je bila vedno ošabnejša in njen napuh je vzrastel do vrhá.

Ker so bili njeni stariši zeló imoviti, mislila si je, da je ona mnogo boljša od drugih ljudi, in ravno to je bila njena najslabejša lastnost. Zato pa tudi ljudje niso marali za njo, in nihče je ni ljubil. Tu je pač resničen prigovor, ki pravi: „Neumnost in ošabnost ste na jednej korenini.“ A tudi pri poslih ni bila Dragutina priljubljena. Vedno se je z njimi prepirala in jih pitala z grdimi pridevki, kar je bilo krivo, da je posli niso niti spoštovali niti ljubili. Da-si ona sama o sebi ni znala ničesa storiti, ker se ni v mladosti nič prida naučila, jezila se je vendar vedno nad posli, da niso za nobeno rabo, da so preleni ter nobenega dela vajeni. Nihče ni mogel njenih psovk prenašati in zato so šli vsi boljši posli iz službe. Grajati je pač lahko, ali bolje kaj storiti, to je težavno. Zna se, da stariši s takim surovim vedenjem svoje hčere niso bili zadovoljni ter so jo morali vedno svariti in opominati, ali zamán je bilo vse, ker se Dragutina ni hotela poboljšati.

Nú, prišli so drugi časi in z njimi tudi cela vrsta nesreč za ošabno gospodično Dragutino. Ne dolgo — in poprej tako bogata in srečna Dragutina je bila zdaj uboga in zapuščena sirota. Hiša njenih starišev je do tal pogorela, ko je ob hudej uri treščilo va-njo. Njen oče so izgubili življenje v plamenu gorečega poslopja, ko so skočili v ogenj, da bi oteli skrinjico z denarji in drugimi dragocenostmi. Dragutinina mati so kmalu po tem žalostnem dogodku umrli vsled velikega strahú in žalosti, ki so ju morali prebiti. In tako je bila Dragutina zdaj sirota in popolnem sama na tem svetu. V svojem rojstnem kraju ni imela nikogar, ki bi jo bil vzel k sebi in jej pomagal v njenej velikej stiski in britkosti. Sorodnikov ni imela v mestu nobenih a drugi ljudje se niso hoteli brigati za ošabno in prevzetno gospodično, ki je mislila, da je bogastvo največja sreča na svetu. Ogenj je uničil vso imovino njenih starišev, in še to malo, kar je bilo ostalo, pobrali so jej hudobni ljudje, katerih se nikoli ne manjka tam, kder je čutiti, da se lahko kaj vzame in odnese. Tako je ostala Dragutina brez vsega, bila je zdaj sirota v največjem siromaštvu.

Vse njene dobre prijateljice so jo zapustile, ker gospodične iz boljnih hiš niso hotele občeovati s siroto. Tako je tudi tukaj resničen prigovor, ki pravi: „Redki so prijatelji v nadlogi.“ Rotija je bila zdaj jedina prijateljica, ki jo

je obiskovala in tolažila, a tolažiti jo je mogla le z besedami ne z dejanji, ker je bila sama tudi ubožna in je morala mnogo delati, da bi preživela sebe in svojo staro, bolešno mater. S samimi besedami pa ni nikomur pomagano in tako je bil stan uboge Dragutine vsaki dan žalostnejši. Nekoliko novcev, ki jih je skupila za prodani lišp, pošlo je in bila je zdaj v največjej bédi. Druzega jej ni preostajalo, nego podati se k starej teti, ki je živela v bližnjem mestecu, ter njo pomoči prositi. Ali to jej je bilo zdaj zelo težavno, ker poprej, dokler so še živeli njeni stariši, ni nikoli obiskala svoje tete, da-si jo je ta večkrat prosila in vabila k sebi.

Konéno sklene, da gre. Teta jo je prav prijazno vzprejela, česar se Dragutina ni nadejala. Ali dve reči je zahtevala teta od nje: da mora biti poštena in delovna. To je Dragutina rada obljubila in si tudi mnogo prizadejala, da bi ustregla dobrej teti. Prve dolžnosti jej ni bilo težko izpolnjevati, ker nepoštena in hudobna ni bila nikoli. Ali druga dolžnost, ta jej je bila težka, ker ni bila vajena nobenemu delu. Vender je sklenila prav pridno in strpljivo delati, da bi le ne razžalila tete, ki je bila vže po naravi nekoliko preveč stroga in svojeglavna. In res je bilo videti prva dva meseca, da je delala teti vse po volji. Ali tretji mesec je bilo drugače. Njena pridnost je ponehavalala in preobladala jo je stara nemarnost. Ni ga bilo dne, da bi ne bila teta mrmrala nad njo in nekega jutra jej odločno reče, da se mora takój pobrati iz njene hiše, ker jej je ukradla srebrno žlico. S solznimi očmi je Dragutina zatrjevala svojo nedolžnost. Ali vse ni pomagalo nič. Vse njene solzé, prošnje in trditve niso mogle omečiti tetinega trdega srcá. Teta jej je rekla: „Moje srebrne žlice ni nikjer, in nihče drugi je ni ukradel, kakor ti; tatice pa nočem imeti v hiši, zatorej poberi se proč od mene!“ Ker je Dragutina še vedno branila svojo nedolžnost, razjezila se je naposled teta in jej pretíla, da pokliče biriča na pomoč, če se takój ne spravi iz hiše. Vsa v solzah, ker teta ni hotela pripoznati njene nedolžnosti, zapustíla je Dragutina jedino zavetje, katero je imela pri svojej starej teti. Pripovedovati mi pač ni treba, da Dragutina srebrne žlice ni ukradla, ali njena nemarnost pri pomivanji je bila kríva, da je prišla žlica v pomije in s pomijami vred v gnojišče.

Kam se li hoče zdaj spustiti? Kje hoče pomoči iskati? Nikjer nima nikogar, ki bi se usmilil uboge sirote. Nevedoč, kam bi se dejala, gre, kamor jo oči vodijo. V vsem mestu ne pozna nikogar, razven neusmiljene tete, katera jo je ravnokar iz hiše zapodíla, nikogar, ki bi jo vzel vsaj čez noč pod svojo streho. Krivica, s katero jo je teta dolžíla, pékla jo je globoko v srce ter jo naredíla nezmožno, da bi bila mislíla na kaj pametnega. Dolgo je hodíla brez vse namere vedno dalje in dalje, nevedoč, kje si naj íšče zavetja, kje strehe. Tako je prišla iz mesta daleč vèn na véliko cesto, ki je bila na debelo s snegom zametena. Bil je mrzel dan meseca decembra. Mrzla burja je bríla in razpihovála sneg v gostih kôsmih na vse strani. Žalost, da mora po krivíci trpeti, in hud zimski mraz sta jo preobladala takó, da se zgruzi na kúp visoko nametanega snega ter ondu obleži brezzavestna. Trud jo prevzame ter kmalu trdo zaspí. Znano vam je, otroci, da je zelo opasno (nevarno) zaspati v mrzlej zimi zunaj v snegu. Mrlíču podobna je ležála uboga Dragutina v globokem snegu; samo zdaj ter zdaj so se ustnice geníle, kakor bi kaj govoríle. Srečen nasméh je

igral na bledem lici. Skoraj celo uro je ležala v zmrzlem snegu, da pride neki voznik mimo. Ta jo najde in vzame na svoj voz. Poskušal je vse, da bi jo zvalil k življenji. Dolgo so bile njegove poskušnje brez vsega uspeha, končno pa Dragutina globoko vzdahne, odpre oči in bojzljivo gleda okolo sebe. Zdaj voznik našene konja in kmalu so bili v bližnji vási in v hiši usmiljenega voznika. Dobra žena voznikova je skrbela za-njo in jej ljubeznjivo stregla, dokler si ni popolnem opomogla. Tudi pozneje še je ostala Dragutina pri teh dobrih in usmiljenih ljudéh. Pomagala je voznikovej ženi pri vsakem delu ter ni gledala svojih nežnih rok, naj si je bilo delo še tako težavno. V potrebi in pomanjkanji izučena, bila je zdaj Dragutina zelo pridno in pametno dekle. Poštena človeka, ki sta jo k sebi v hišo vzela, ljubila sta jo kakor bi jima bila rodna hči. Dragutina je bila zdaj sicer rešena pomanjkanja in béde, ali težka dela je morala opravljati, katerih pa njeni roki niste bili vajeni.

Prav pogosto se je Dragutina kesala, da ni vže v nežnej mladosti spoznala svojih pregreškov, ki bi je bila laže popravila nego-li zdaj. Minulo je zopet nekaj let. Nekega dne — bilo je ravno leto, odkar je bila vzprejeta v hišo svojega gospodarja — pripelje se lepa kočija, ki obstoji pred hišo. Lepo oblečena gospa stopi iz kočije. Dragutina gleda nekaj časa vsa osupela, ter ne verjame svojim očem. Končno pade mladej gospoj okolo vratú in zavpije: „Rotija! o ljuba moja Rotija!“ Teга sestanka s svojo nekdanjo součenko se je Dragutina také razveselila, da niti pomislila ni, kako ošabno se je nekđaj vedla proti Rotiji. Nu bodí si temu, kakor je bilo, vže davno je obžalovala svoj pregrešek. Spoznala je, kako grdo in krivično je nekđaj svoje tovarišice zasmehovala in še celo zaničevala zaradi njih uboštvá in slabe obleke. In vse to je zdaj njo v njenih slabih razmerah zelo bolelo. Niti pomisliti ni smela, da je ona v nekđanjih boljših časih svoje ubožne součenke, sosebno pa ubogo Rotijo, zaradi siromaštva tolikokrat zasmehovala in večkrat hudo razžalila. O kako jo je zdaj to pekló! Niti pogledati si ne upa v to veselo in nedolžno lice nekđanje uboge Rotije. Ali neki notranji glas jej pravi, da jej je Rotija vže davno odpustila, ter nima nobenega sovraštva do nje. In tako je tudi bilo. Veselje je razvnelo njeno sree, ko je čutila, da se je Rotija morda ravno zaradi nje pripeljala tu sém. In v tej misli se ní motila. Ko je namreč Rotija slišala, kako hudo se godí nekđanej gospodični Dragutini, také je sklenila, obiskati jo in tolažiti, ako je tolažbe potrebna, ter jo potlej tudi s seboj v mesto vzeti, če bode v to privolila.

Samó še nekaj malega, a toliko bolj veselega vam hočem povedati. Uboga Rotija se je pri švelji vseh potrebnih ročnih del tako dobro izučila, da se je švelja večkrat morala čuditi njenej pridnosti, vztrajnosti in velikej spretnosti v šivanji. Ker je bila tudi v pisanji in računani zelo izurjena, dobila je kmalu prav dobro službo v nekej prodajalnici za novošegno žensko blagó. Tu se je Rotija tako vrlo obnesla, da jej je njena gospa izročila vso trgovino. S pridnostjo, umnostjo in veliko spretnostjo v izdelovanji ženskih ročnih del si je pridobila lepo število naročnikov. Kmalu je bila povsod znana kot najboljša švelja v mestu. Vsakdo je le pri njej kupoval blagó in tako si je v kratkem času pridobila lepo premoženje. V svojej sreči se je spomnila svoje nekđanje součenke Dragutine. Vzela jo je k sebi in učila ženskih ročnih del. Dragutina se je vsega potrebnega izučila. To je bilo za njo mnogo

ugodnejše nego li kmetško delo pri dobrem in poštenem vozniku. Od sih dob se jej je prav dobro godilo. Tudi ni nikoli pozabila svojega dobrotnika, ki jej je življenje otel. Vsako leto je obiskala njega in njegovo prijazno ženo in vselej so se prav dobro imeli, kadar koli je bila pri njih.

Domišljija in resnica.

Kako prijetno deluje juterna in večerna zarija na človeka, razvidiš lahko na licu navdušenega hribolazca, kadar ti pripoveduje o juternej zariji, katero je gledal z visokega snežnika. Iz obličja mu sije nepopisljiva radost duše, katera v spominu na prekrasen prizor pozabi ves trud in neprijetnosti, katere mu je bilo treba prestati. Ali še lepša je večerna zarija, ako jo opazuješ z visokih vrhov morske obali. Človeku, opazujočemu solnčni zahod, zdi se, kakor bi zlato solnce utonilo v globokem morji pri nepopisljivo krasnem svitu. Taki morajo biti tudi občutki poštenega trpina na smrtnej postelji, kadar se poslavlja od svojega življenja, da bi šel skozi morje smrti v srečno večnost novega življenja.

Na zapadnem bregu otoka Krka čakala sta mati in sin o solnčnem zahodu očeta, ki je ribaril in se zdaj s svojo ladjico bližal obrežju. Oba sta se ozirala proti zahodu in gledala žareče morje, na katerem se je zibala očetova ladija.

„Mati, kam pa grè zdaj solnce?“ vpraša Ivanek mater, ki je gledala tja na divno razsvitljeno morskó planjavo.

„Kopat se grè v globoko morje,“ odgovorila je mati.

„Kaj ne mati, zato pa pluskajo zdaj valovi s tako silo ob bregove, ker se je solnce spustilo v globoko morje. Oj to je lepo!“ kriči na vse grlo veseli Ivanko.

„Dà, dà, zdaj se je vže spustilo v globoko morje,“ odgovarja mu mati.

V tem pripluje ladija h kraji in deček začne zopet: „Oj ljubi moj oče in draga moja mati, zdaj mi je jasno, zakaj solnce vzhaja vsako jutro tako čisto, tako lepo in svitlo in zakaj je po naših travnikih vse polno rôse, da se leskeče, kakor bi stale same iskre po zelenej travi. Izvestno se otrese solnce, kadar izleze iz morja ter takó pokropi naše travnike, vrte in polja z jutranjo rôso. Kaj pa bi bilo, ako bi solnce utonilo ter bi ne moglo več vzhajati?“

„Potem bi bila vedna temà na zemlji in vse stvari bi morale poginiti,“ odgovori mati.

„Oj to bi bila grôza in strah na zemlji; potem bi jaz še celó svojega dobrega očeta in mile mamice ne mogel videti,“ reče Ivanko.

Na vzhodnej strani se zdaj prikaže polna luna s svojim medlim svitom in oče potegnejo ladjico na suho, rekoč: „Danes bode večji pritok kakor navadno, ker je polna luna.“ To rekši izpraznejo ladjico in vsi trije se vrnejo z ribami domóv. Na zapadnej strani je bilo videti še samó svitel obrobek na nebu, kateri je postajal vedno bledejši. Ivanko se ozrè še jedenkrat nazaj in pravi: „Oče, zdaj je solnce vže v morji; oj da bi le skoraj začelo zopet vzhajati!“

„Da se hodi solnce pri zahodu kopat v globoko morje, to je le pravljica,“ reko očé. Solnce stoji vedno na jednem in istem mestu, a naša okrogla zemlja se zavrtí v štiri in dvajsetih urah jedenkrat okoli svoje osí, in to vrtenje zemlje stori, da vidimo zjutraj solnce vzhajati, opóludne visoko nad nami, in zvečer zopet zahajati na ravno nasprotnéj strani od óne, kjer je bilo zjutraj. In vse to se vidi pri nas, kakor bi se solnce utopilo v morji. Tudi tvoji pojmi o jutranjéj rósi so napačni. Resnica je to-le: Kadar po dnevi solnce gorko sije, izpremeni se jeden del vode v soparo, kateri plava nevidno po zraku, a zvečer, po solnčnem zahodu se zrak zopet izhladi, in sopare, ki so po dnevi plavale prosto v zraku, izpremené se zopet v vodo ter se vlegó na različne trave in druge rastline v podobi vodenih kapljic, katere se pri solnčnem vzhodu blesté kakor najlepši biseri.“

„Škoda,“ reče Ivanko, „meni bi bilo ljubše, da bi se hodilo solnce vsak večer kopat v globoko morje, in bi potem vsako jutro vrglo po nekoliko drobnih kapljic po naših livadah.“

Jos. Lavrič.

Kolikor več veljaš, tem raje pomagaj.

Angleški kralj Juraj III. je imel navado, da je za rano vsacega dne jezdil po polji. Med potjo je rad občeval z ljudmi, razgovarjal se z njimi in naj bi bili katerega koli stanú.

Necega dne je jezdil s svojim sinom, kraljevičem Valeškim okolo Vindzora. Tu zapazíta v globokej jami kmeta, čegar voz se je bil po jednej strani udril v izvoženi kolovoz. Videla sta, kako se je trudil ubogi kmetič, da bi privzdignil voz ter ga spravil v pravi tir. Kralj ni dolgo premišljeval, hitro je skočil raz konja in za njim tudi njegov sin, katerega je očé z nekoliko besedami k temu izpodbudil. Privežeta konja k drevesu; kralj prime s kmetom udrto kolo, a sin prime za vojnico in po dolgem a velikem trudu posrečilo se jim je spraviti voz na pravi tir.

Utrujena po tem nenavadnem delu in z blatom ometana, veselila sta se s kmetom, da se jim je delo posrečilo, in to tembolj, ker je kmetu njiju pomoč na tem samotnem kraji jako dobro došla. Ko sta si oblačilo osnažila, kolikor se je dalo in se zopet dvignila na svoja konja, prosil ju je kmetič prijazno, naj bi šla z njim do bližnje gostilne ter se okreščala s čašo piva. Zasmijavši se, zahvalil se je kralj kmetiču za to ponudbo in se izgovarjal, da ga domá njegova žena vže težko pričakuje. Stisnil mu je pri teh besedah par cekinov v roko rekoč, naj jih vzame kot majhen prijateljski dar.

Kmetič ves preplašen v svojem začudenji ni se mogel poprej spametovatí, dokler nista bila kralj in njegov sin vže daleč od njega.

V bližnjéj gostilni je pravil potem o teh velikodušnih gospodih, ki sta mu pomagala v njegovej nesreči. Zdaj še le je zvedel v svoje veliko začudenje, da je bil to kralj s kraljevičem, o katerem so si ljudje več takih dogodbic pripovedovali.

Kmetič je bil na to jako vesel. Takòj je dal jeden del tega denarja, da se napravi gostija, katere naj bi se udeležili vsi navzoči in klicali iz dna svojega srcá: „Slava kralju in njegovemu sinu!“

Iz „Češčine“ preložil H. Podkrajšek.

I t a l i j a.

Kraljevina italijanska, kakeršna je danes, deli se na tri dele, ki so: 1. severna ali gorenja Italija; 2. srednja Italija in 3. južna ali doljenja Italija. Vsa Italija obsega: Sardinijo, Lombardijo in Benečijo, vojvodino Parmsko in Modensko, veliko vojvodino Toskansko in obé Siciliji. Na severu mejí Italija s Švico in Avstrijo (Tirolsko, Koroško, Goriško in Gradiško), na zahodu ob Francosko, srednje in Jadransko morje. Kraljevina razpada na 16 provincij, ki so: Piemont, Ligurija, Lombardija, Benečija; — Emilija, Toskana, Umbrija, Marke, Lacij, Abruzze, Kampanija; — Apulija, Bazilikata, Kalabrija in Sicilija; — Sardinija.

Ker je podnebje v Italiji jako ugodno, zato je tudi zemlja zeló plodovita in priprosto ljudstvo se peča največ s poljedelstvom. Žitni pridelki vender ne zadostujejo potrebščinam vse Italije, zatorej je treba mnogo žita uvaževati iz drugih dežel; a preobilo se pridelala riža in turšice. Riža je vzlasti v Padskem porečji in na otoku Sardiniji toliko, da ga izvažajo in prodajajo v tuje dežele. Iz pšenične in turšične moke pripravljajo Italijani narodne jedi: makarone in polento. Mej kupčijskimi rastlinami najbolj slovi konoplja, najboljša na svetu, in predivo iz Lombardije. V južnej Italiji pripravljajo najboljše olje, katerega se vsako leto po več milijonov kilogramov izvozi v tuje dežele. Tudi vinska trta je rodovitna, da-si italijansko vino nima posebne vrednosti. V obče dajeti južna in srednja Italija najboljša sladka vina. Ono posebno dobro sladko je vino, ki je po vsem svetu znano pod imenom „lacrime Christi (solzé Kristove)“ raste v Vezuvskej okolici. A največ dobička daje Italijanom južno sadje, katerega se vsako leto toliko pridelala, da jim ga preostaje ter ga je treba izvažati v druge dežele. Južno sadje, ki dobaja tudi k nam iz Italije, dobro vam je znano pod imenom: smôkve, mandeljni, suho grozdje rožiči, laški kostanji i. t. d. — V južnej Italiji raste bombaževец, sladkorjevo trstje in druge take rastline. Živinoreja v Italiji pa ni, da bi se mogel hvaliti z njo. Lepi konji se vidijo samó na Neapolitanskem in v Toskani. Jedina živina, ki jo vidiš po vsej Italiji, so mēzgi in osli, ki se smejo prištevati najlepšim v Evropi.

Tu nam je še omeniti sviloreje, s katero se pečajo malo ne po vsej Italiji, vzlasti v Piemontu in Lombardiji, v Emiliji, Kalabriji in Siciliji. Italija prideluje največ svile v Evropi, in svila iz Lombardije in sploh severne Italije se šteje za najboljšo med vsemi državami v Evropi. Surove svile se pridelala vsako leto preko 2 milijona kilogramov. Najlepše svilene tkanine se tkó v Comu, Genuvi, Rimu, Milanu, Turinu, Florenci in Sieni.

V Benečiji so Benetke najbolj čudno mesto na svetu, ki je po 117 otocih razdeljeno in ima hiše večinoma na koléh zidane. Trgov ima 51, mej katerimi je trg sv. Marka najkrásnejši v Evropi. — Rim je glavno in stolno mesto italijanske kraljevine, pa tudi središče katoliškega krščanstva, ker ima v njem naš sv. oče papež svojo stolico. Mej premnogimi cerkvami se najbolj odlikuje cerkev sv. Petra, ki je 215 metrov dolga in 158 metrov visoka ter ima 54.000 ljudi v njej dosti prostora.

Slika vam kaže priprosto Italijanko iz Rimske okolice, ki nese ovočje na prodaj.

Rimljanka z ovočjem na glavi.

Pisma mlademu prijatelju.

VII.

Dragi Bogdan!

Imenoval sem ti vže pesnika slovenskih goric, Lavoslava Volkmarja, čegar vesele in нравno-poučne pesni so budile in razveseljevale konceim prejšnjega in začetkom sedanjega veka zapuščeni slovenski narod. Omenim še dva slovničarja tiste dōbe. Prvi je župnik Mih. Zagajšek, ki je izdal 1791. l. (s slutvo-imenom: Jurij Zelenko) prvo v slovenskem jezici pisano slovnico slovensko (*Slovensska Grammatika*). Toda pravopis mu je prav Pohlinov in slovnica sama na sebi nima kar nič slovnične vrednosti. Mnogo boljša, za tisti čas še dosti dobra, je slovnica, ki jo je spisal na podlagi Kopitarjeve Ivan L. Šmigoe (Žmikovec) in izdal 1812. l. (*Theoretisch-practische windische Sprachlehre*). Ta slovnica se je priljubila, ker je bila priklādnejša za učenje manje izobraženim nego Kopitarjeva, ki se odlikuje po globokejši učenosti in prija bolje jezikoslovno izobraženim.

Poleg Volkmarja, Zagajška in Žmikoveca, ki so pripravljali pot mlajšim štajarskim rodoljubom, treba je omeniti dijakov, ponajveč bogoslovcev, ki so osnovali okolo 1810. l. v Gradeči nekako slovensko društvo, čegar duša je bil Ivan N. Primec. Navduševal je mladce za slovenščino in je vzbujal za slovensko spisovanje, da so postali mnogi pozneje znameniti pisatelji. Kakor sem vže omenil, jela se je bolje in bolje čislati slovenščina za francoske vlade na Slovenskem tudi v javnem življenji in rodoljubom štajarskim, ki so bili takrat pa še redko usejani, posrečilo se je celó, ustanoviti 1812. l. v Gradeči prvo stolico slovenskega jezika, kakeršno so dobili v Ljubljani še le 1817. l., kakor ti je znano. Prvi učitelj te stolice slovenske je bil Primec, ki je dal v dežel tudi nekaj knjig (vzlasti za začetnike), katerim pa se očita preveliko nemčevanje. Umrl je 1823. l. v rojstnem kraji Zalogu na Kranjskem; nastopnik mu je bil Koloman Kvas, ki je ostavil v rokopisu slovensko slovnico in je umrl 1867. l.

Zaslužen in plodovit pisatelj je Peter Danjko, ki je zagledal luč sveta 1787. l. blizu Radgone in je bil proti zadnjemu dekan, častni kanonik in z mnogimi drugimi naslovi okrasen († 1873. l.). Mnogo je pisal, a bil je osamljen pisatelj. Najvažnejša knjiga je slovnica njegova (*Lehrbuch der windischen Sprache, l. 1824.*). Pisana je s sosebno pridnostjo, temeljitostjo in točnostjo in oziral se je Danjko v njej osobito na čistejšo panonščino (narečje vzhodno-štirsko in ogerskih Slovencev), kar je bilo po godu vzlasti učenjakom, ker so pisali pisatelji slovenski do tedaj zvečine le v popačenejši „kranjščini“. V slovničnih obzirih so mu rabile marsikake oblike, za kakeršne so se dolgo pripravili jezikoslovci, a naposled so se vzprejele vender le povsodi. Tudi si je ustvaril Danjko nov ěrkopis, v katerem je vže pisana slovnica njegova. Ali sreče ni imel njegov ěrkopis, če tudi je uvela vlada celó vže v šolo Danjkovo slovnico. Razven nekaterih pristašev njegovih in njega samega ni pisal nihče v „danjščici“. Danjko je izdal tudi zbirko narodnih pesnij, ki pa imajo malo narodnega duha v sebi. Spisal je mnogo, vzlasti

pobožnih in poučnih knjig ter je ostavil v rokopisu nemško-slovensko-latinski slovar. — Kakor Jarnik na Koroškem, tako je budil in vnemal Danjko na Štajarskem, dokaj osamljen, narod za dobro in blago, za oliko in probujo.

Zaslужen pisatelj ne samó za Štírsko, temveč za vse Slovenstvo je Anton Murko, ki mu je tekla zibelka pri sv. Roprti v slovenskih gorica^h 1809. l. Hodil je v šolo v Mariboru, Gradci, Beči in je postal po raznih zgodah in nezgodah duhovnik in doktor bogoslovja. Umrl je kot dekan v Hočji 1871. l. Najvažnejša dela njegova so slovnica in slovarja. Slovnica je prišla na svetlo 1832. l. (*Theoretisch-praktische Slovenische Sprachlehre*) in se odlikuje po temeljitosti, razumnosti, preglednosti in porabnosti. Vzlasti je znamenita zato, ker se ni držal samo strogo jednega narečja, kakor so delali navadno do sih dob slovnični pisatelji, ampak oziral se je na vsa slovenska narečja. Murkova slovarja, slovensko-nemški in nemško-slovenski, imata še danes veliko vrednost, in sta popolnem zanesljiva, ker ni koval besed samolastno ter je vzprejel v knjigo samó to, kar se res čuje v govoru narodovem ali nahaja v književnosti. Murko se je udeležil tudi „abeecedne vojne“ s svojo slovnico, pobijaje „danjčico“ in „metelčico“ ter je pisal sam še v „gajici“, kakeršno pišemo danes. — Sebral in izdal je tudi Volkmarjeve basni in pesni (1836).

Krona vseh pisateljev, ki so se prikazovali tedaj na slovenskem Štajarskem in Koroškem, bil je **Anton Martin Slomšek**, ki je prišel na svet 1800. l. na Slomu v župniji Ponikvi. Izšolal se je v Celji, Senji in Celovci ter je šel, dokončavši gimnazijo, v bogoslovje. Posvečen v duhovnika je kapelanoval pet let, potem pa pride za špírituvala (duhovnega voditelja) v duhovnišnico Celovško. Pozneje postane nadžupnik in dekan v Vozenici, potem kanonik pri sv. Andreji in viši šolski nadzornik v vladikovini; 1846. l. imenujejo ga opata v Celji in še tisto leto pokneženega vladiko labodskega (lavantskega). L. 1859. preseli se od sv. Andreja v Maribor, kjer tudi dostane svoje zaslužno življenje 1862. l. — Slomškove zasluge za slovenski narod in še posebe za labodsko vladikovino so velikanske. Ko bi ne bil napravil ničesar drugega nego da je premestil z ogromnimi žrtvami stolico vladíško od sv. Andreja v Maribor, bilo bi vže mnogo. Tako je združil malo ne vse slovenske župnije na Malem Štajarskem v jedno slovensko vladikovino in utemeljil bogoslovni zavod v Mariboru. Ali Slomšek je storil še mnogo več. Tisti čas, ko je začel Slomšek s svojimi somišljeniki orati ledino na slovenskem izobraževalnem in književnem polji, bili so pravi rodoljubi res bele vrane, kakor pravimo, in če so se tudi nekateri šteli, da so domoljubi, vender ničesar niso storili za svoj dom. A Slomšek, da - si je opravljal tako visoke in častne službe, pozabil ni nikdar, da je sin slovenske matere. Ves poln je bil resnične ljubezni do naroda in jezika svojega in to svojo ljubezen je pokazal dejanski s svojimi nesmrtnimi deli v družbi in knjigi. Uže kot bogoslovec je poučeval svoje drugove v Celovški duhovšnici (okolo 1822. l.) in pozneje kot špírituval tudi uradnike v slovenščini. Navduševal je mlade duhovnike za slovensko spisovanje in z njihovo pomočjo je izdal več knjig pobožne vsebine, katerih nekatere so doživeli v kratkem času po več izdaj, kar nas uverja, da so ugajale ljudem. Mnogo je pisal in spisal blagi vladika, a najlepši spomenik si je postavil z „*Drobtinicami*“ v slovenskej književnosti. Večkrat je mislil, kako

bi se ustanovilo nekako društvo za izdavanje poučnih knjig prostemu narodu slovenskemu. Končno osnuje časopis „Drobtinice“, ki je izhajal po jedenkrat vsako leto kot celotna knjiga. Prva knjiga izide 1846. l. še v bohoričici, druga pa vže v današnji „gajici“. „Drobtinice“ je urejeval in izdajal Slomšek začetkoma sam in tudi pisal največ vanje, a še potem, ko so ga ovirale visoke službe in mnoga opravila, donesel je še vedno kako drobtinico. „Drobtinice“ so prinašale poučne sestavke, životopise, propovedi (pridige), povesti, basni, pesni itd., a največji podpornik in glavni pisatelj poleg mnogih drugih je bil Slomšek sam. Tako domače, tako mično, umljivo in priprosto je znal pisati le Slomšek; njegov govor je naroden, zato se je prikupil narodu. Nedosežen je Slomšek kot životopisec. V zlogu, le njemu lastnem, opisuje življenje slavnih mož z nekako obširnostjo, ki ne zaide nikdar v suhoparnost; vsako malenkost umé narediti zanimivo in poučno. Spisal je brez števila poučnih sestavkov, basen in povesti ter zložil mnogo prav priljubljenih pesnij. Pozornost obrača na-se seobno knjiga „*Blaže in Nežica*“, ki je tako godila ljudem, vzlasti učiteljem in učencem, da se je natisnila v kratkem trikrat. S to knjigo se je pokazal Slomšek izvrstnega vzgojatelja mladine. Zanimal se je i mnogo za šole, vzlasti osnovne, ter je izdal več šolskih knjig za prvence, spisavši je ali sam ali s pomočjo drugih.

Bil je duhovnom pravi oče in moder učitelj, glasovit pridigar ter je osnoval razne verske in dobrodejne družbe in pobožne bratovščine. Pospesheval je tudi petje, vzlasti cerkveno. L. 1851. (1852.) je osnoval bratovščino sv. Cirila in Metodija, ki moli za združenje vseh Slovanov v jednej, katoliški veri. Tistega leta je ustanovil z veliko denarno vsoto z drugimi vred „družbo sv. Mohorja“, ki se danes tako lepo razevita. — Slomšek se je udeležil tudi črkopisnega spora (abecedne vojne), ki ga je vzbudila „metelčica“, katere oče je Metelko. Pozdravlja te

Tvoj

P. B.

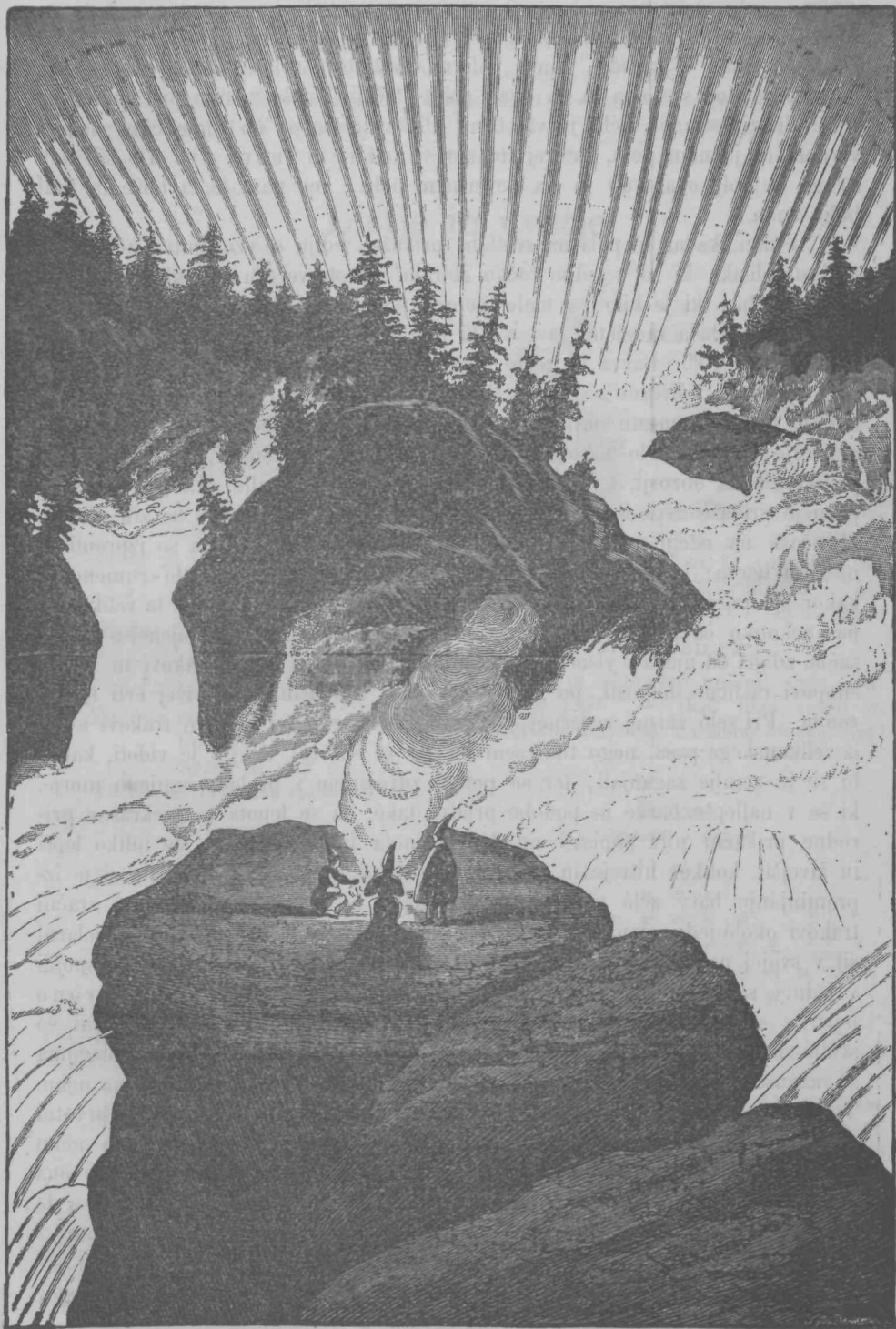
Angel váruh.

veletni otrok je stal pred skednjem. V diru pripeljejo oče voz snopovja s štirimi konji domov; za njimi se je podila črna nevihta. Prva dva konja prevrneta otroka, pa mu ne storita nič žalega. Tudi druga dva ga ne poškodujeta. Otrok je ležal ravno pred kolesom, katero je trlo kamenje po cesti. Izvestno bi bilo strlo tudi ubogo dete, ako bi v tem hipu ne bil obstal voz, kakor da bi ga bila zadržala roka božja. Zamán udriha kmet po zadnjih dveh konjih z bičevnikom, zamán pretepa prva dva, da jima dlaka leti od kože. Konji potegujejo, da bi se kmalu vrvi potrgale ali — voz se niti ne gane z mesta. Voznik stopi raz voz, ogleda ga od vseh strani, in glej! tu leži njegov sin. Komaj je mogel še pobrati otroka. Voz pustivši pred skednjem, naj grmi in dežuje, kolikor hoče, nese dete materi v hišo in jej reče: „Bolje pazi svojega otroka! Angeli so ustavili voz, če bi ga ne bili, prinesel bi ti zdaj mrtvega otroka v naročje. Hvali Boga, da nam ga je dal še jedenkrat.“

(Po „K. Stoerber-ju“ posl. F. Hubad.)

Prirodopisno-natoroznansko polje.

Severni sij.

Severni sij.

Severni sij ali polarna svetloba je najkrasnejša prikazen, ki jo poznamo v prirodi. Imé „polarna svetloba“ pride od tod, ker se ta prečudna svetloba le na obeh polih (tečajih) naše zemlje prikazuje; na drugih stranéh neba je videti ni. Prikazuje se pa ob istem času na severnem in južnem polu, zatorej imamo severni in južni sij. Do sih dob so ga najbolj opazovali le na severnem polu, ker nam je ta bliže in tudi bolje znan.

V dan, kadar se polarna svetloba prikaže, vidijo se vže zjutraj zeló tenki pérjasti oblaki, ki se v jedno točko zbirajo. Proti večeru zatemí globoko na obzorji nebó, ki je bilo še malo poprej popolnem jasno. Kmalu potem se vzobrazuje debela meglena zavésa, ki se polagoma vzdiguje, dokler ne pride v višino 8—10°. Barva te goste megle se zeló izpreminja ter postaja vedno bolj vijoličasta. Zvezde se blesté skozi njo, kakor skozi kak gost dim, ki zatemuje na istem mestu okrožje. Jasno-svetel, najpred bel, potem rumen pas okrožuje gosto meglo takó, da se vidi, kakor kaka temna, ob robu svetla polukrogla na obzorji, katere dva konca se dotikata zemlje. Ta pas se vselej pozneje prikaže nego-li megla ter stoji, gori in doli neprestano se zibajoč, po dljè časa na istem mestu. Dokler takisto stoji, neprenehoma se izpreminja njegova barva; iz vijoličaste in blede rumene se prelije v svitlo-rumeno in kakor smaragd zeleno, rudečo in škrlatno-rudečo barvo. Kadar je ta velikanski pas nekoliko časa takó stal in se neprestano prelival v najkrajsejše barve, začnó zdajci od njega v visočino se zganjati kakor ogenj svetli trakovi in zračni snopovi različne dolgosti, po največ v ravnej, a včasih tudi krivej črti tjà do zenita. Pri zeló žarnej severnej svetlobi se ne zaganjajo ognjeni trakovi samó iz velikanskega pasa, nego tudi sem ter tjà iz obzorja, da jih je videti, kakor bi se iz zemlje zaganjali, ter se potem združujejo v prelepo ognjeno morje, ki se v najlepše barve in podobe preliva takó, da se lepota te prekrasne prirodne prikazni niti popisati ne dá. Jasnota in lepota barv ste toliko lepši in živejši, kolikor hitreje in močnejše se zračni trakovi gibljejo, zatorej je izpreminjanje barv zeló raznovrstno. Končno se spojé vsi ti prelepi zračni trakovi okolo jedne same točke na nébezu in zdaj še le se nam pokaže polarni sij v svojej najveličastnejšej podobi. Ognjeni zračni trakovi, ki so se spojili v jednej samej točki, vzobrazó prelepo mnogokrako zvezdo, ki jo krono polarne svetlobe imenujemo (glej podobo). Žareči trakovi v tej kroni so svetlo-rumeni kakor čisto zlato, a ne rastó in ne krajšajo se več, nego polagoma se razpuščajo v prizmatične barve in h krati je konec čarobnej prikazni na nebu. Takój potem se začnó svetlo-rumeni trakovi krajšati in bledéti. Tudi prvotni svetli pas polagoma izgine in na njegovem mestu se vidijo po vsem nebu razsute, bledosvetle, nepremične pege, ki se pa tudi poprej izgubé nego-li ona gosta meglena zavésa na globokem obzorji. Pogostoma ostane od vse te čarobne prikazni samó tenak in bled, ob konceh pérjast oblaček na nebu.

Severni sij razsvetluje včasih po več tednov dolge noči žalostnih severnih krajev, in še celó do naših krajev doli se v nekaterih letih vidi njegov rumenkasto-rudeč svit prav dobro na severnem nébezu.

Mnogo se je vže raziskovalo, kako se naredi prelepa polarna svetloba, ali povoljnega razjasnila do zdaj še nimamo. Najverjetnejše je, da je ta prikazen v zvezi z zemeljskim magnetizmom, a to zaradi tega, ker se občutne magnetske igle začno nekako čudno in nemirno gugati, kadar se severni sij pokaže v svojej izvanrednej svetlobi.

Slika vam kaže pokrajino v Laplandiji, v ozadji te pokrajine pa vidite prekrasni severni sij s krono.

I. T.

Listje in cvetje.

Pri zibelj.

Sladko počivaj
In lepó snívaj
Rožica divna — o angelček moj;
Biser si méni
Ti dragocéni
Moje veselje obrazek je tvoj.

O kako krasno
Čisto in jasno
Nežno je tvoje modro okó;
Zvezda blesteča
Žarno goreča
Nikdar ni jasna in krasna takó.

Ustnici dični
Roži ste slični,
Zmirom rudeči kot žarni rubín;
Roki pa mali
Nežni in zali
Vedno sti beli kot snežee belín.

Tvojo glavíco
Bolj kot kraljícó
Bíserna krona — zmir kodri krasé;
Venec iz raja
Tebe obdaja
Čista nedolžnost ti diči sreé.

O le počivaj
In sladkó snívaj
Rožica divna — o angelček moj!
Biser si meni
Ti dragocéni
Moje veselje obrazek je tvoj.

A. Pin.

Drobtine.

(Družba sv. Mohora) šteje letos 31.654 udov; lani jih je bilo 29.590. Naraslo je torej število v enem letu za 2064 udov več. To je pač lep in vesel napredek.

V pretečenem mesecu nam je nemila smrt pokosila dva odlična rodoljuba. V 6. dan junija je namreč umrl občesploštvani gospod

Božidar Raič,

župnik in državni poslanec pri sv. Barbari v Halozah na Štirskem, ki je mnogo pisal in nad vse ljubil svoj materini jezik. — Isti dan 6. junija je pa umrl v Trstu gospod

Ivan Dolinar,

lastnik in odgovorni urednik lista „Jurija s pušo.“ — Bodi jima večin in blag spomin med narodom slovenskim!

Demant.

(Priobčil J. Rajar.)

a
a e e
c e e e d
d e e e e g
i i k l m n o o
o o o o o p p
r s s t v
v v v
v

Zaménjajte v tem demantu érke takó med seboj, da se bode čítalo v 9. vrstah 9 besed od leve proti desnej; a srednja, rekše 5. vrsta naj se číta tudi od zgoraj navzdol po sredi posamičnih besed.

Besede naj značijo: 1. soglasnik; 2. del glave; 3. leseno posodo; 4. hrib pri Ljubljani; 5. imé zaslužnega moža v šolstvu; 6. imé slovenskega učenjaka; 7. žveplenokislo apno; 8. orožje; 9. soglasnik.

(Rešitev in imena rešilcev v prih. listu.)

Računski nalogi.

(Priobčil H. Podkrajšek.)

I.

Trije kmetje, Lovro, Boštjan in Miha, šli so na semenj. Imeli so vkupe 910 gld. denarja. Ako posodi Boštjan Lovru 100 gld., ima Lovro 80 gld. več kakor Boštjan; ako pa dá Miha Boštjanu 35 gld., imata ta dva vsak po jednako vsoto denarja.

Koliko je imel vsak?

II.

Lovro, Boštjan in Miha so dobro kupčevali in prinesli še vkupe 96 gld. denarja domov. Lovru je ostalo dvakrat toliko kakor Boštjanu in še 3 gld. čez; Boštjanu pa stirkokrat toliko kakor Mihi in še 5 gld. po vrhu.

Koliko je ostalo vsakemu?

(Rešitev in imena rešilcev v prihodnjem listu.)

Rešitev demanta in odgonetke ugank v
5. „Vrtčevem“ listu.

K
B e e č
P e r u n
D j a k o v o
K e r k o n o š i
E d i n o s t
G l o s a
I š l
i

Prav so ga rešili: Gg. Ant. Petelin, duh. pom. v Tomaji; Jer. Rajar, naduč. v Šempasu; Mat. Lovrenčič, naduč. v Kamenjrah; Iv. Zorn, naduč. v Križi (Gor.); Ivan Vilhar, učit. v Vel. Žabljah; Pet. Medvešček, učit. v Lokovecu; Leop. Furlani, učit. v Šmarji (Gor.); And. Širok, učit. v Šmartnem pri Gorici; Iv. Povh, učit. pri sv. Vencslu (Štir.); Iv. Trošt, učit. na Ustji; Iv. Zarnik, učit. v Ljubljani; Bož. Ambrož, kol. uč. na Zaplazu; Jer. Pirc in Jos. Oblak v Idriji; — Hugon Roblek, Stanko Bevk in Jan. Kiferle, dijaki v Ljubljani. — Rob. Golli, učenec v Radovljici; Em. Ferline, Leo Grasselli, Fran Vonceina, Pav. Smolej, Alf. Malovrh, Jan. Skofic, Leo Souvan, E. Höhnigschmid, Osk. Tschsch, Ernest Cham, Al. Pogačnik, Fr. Sadar, Vil. Ledenik in Maks Kuhelj, učenci v Ljubljani. — Karolina Uršič, učiteljica v Kamenjah in Apolonija Fatur, učenka v Postojini.

Odgonetke ugank. 1. Star mož; 2. Pri obujanji črevljev; 4. Orehovo drevo; 4. Zeljnata glava; 5. Starajo se; 6. Na toporišči; 7. V dno rudečega morja, ko je Mojzes s palico po njem udaril; 8. Zvon; 9. Dimnikar, ker ondu praska, kjer ga ne srbí; 10. Nikdar, ker nima oči.

Nove knjige in listi.

* Zlatorog. Planinska pravljica. Spisal R. Baumbach. Z dovoljenjem pisateljev in založnikovim preložil Anton Funtek. V Ljubljani. Natisnila in založila Ig. v. Kleinmayr & Bamberg. 1886. 8°. 95 str. Z veseljem bode pozdravil to knjigo vsak, kdor koli si jo kupi. Funtekovo ime je dovolj znano po njegovih izvornih pesniških proizvodih, zatorej nam ni treba o tem njegovem prelepo sestavljenem prevodu še posebej govoriti. Omeniti nam je le elegantne vnanje oblike, kakršne do sih dob še nismo imeli v našem domačem slovstvu. Knjiga je tako krasno vezana, da bode izvestno vsacega pravega rodoljuba iznenadila in zeló razveselila. Priporočamo jo tedaj prav živo vsem slovenskim izobražencem, da jo vzprejmó v svoje knjižnične zbirke. Cena knjigi je 2 gld.

* Umetno ribarstvo. Spisal Ivan Franke. Ljubljana Tiskala in založila Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg. 1886. 8°. 50 kr. — To je naslov ličnej knjigi, ki je pisana v povzdigo narodnega blagostanja ter bode posebno dobro došla vsem onim, ki se pečajo z umnim ribarstvom, a zanimala bode tudi prijatelje našega domačega kmetijstva. Priporočamo to knjigo posebno slovenskim učiteljem in zemljiškim posestnikom. Cena 50 kr

Listnica. Nekaterim našim sotrudnikom: „Demantov“ v razreševanje se nam je nabralo toliko, da ne moremo z vsemi tako hitro na vrsto, kakor bi nekateri radi. Zatorej potrpljenje; kar je dobrega zrna, prebčili bomo vse, a kar je slabega in pomanjkljivega, bomo zavrgli. Kdor kaj dobrega sestavi, naj nam le pošlje, če tudi ne pride takój na vrsto. — Fr. H. v G.: Hvala lepa! Pride na vrsto. — J. Z. v Lj.: „Lovčeva smrt“ ne ugaja našemu listu. Treba bi tudi še pile. — L. K. v A.: Gledališka igra „Bratovska ljubezen“ pride, ako bode le mogoče, prihodnjé. — I. T. na U.: Premalo zanimivo! — L. v K.: Hruške in medvedč vže povsod znana pesen. — I. J. v Št. J.: Premalo zanimivo za slovesni sklep šolskega leta. — J. T. v H.: Vaša narodna pesen ni ugodna za natis; treba bi jo predelati. Vsake „zahvale“ ne moremo vzprejeti, ker ni prostora. I. R. gimn. v Lj.: Trebalo bi še mnogo poprave in pa vsaj stvar kako drugače zasukati, ker se nam ne zdí v tej obliki primerna za mladino. Nekatero izrazé bi treba izpustiti.

IS Za šolska darila priporočamo v našej zalogi izišlo knjigo „Sreča v nesreči“ (Svetina). Knjižica je elegantno vezana v platno in stoji 60 kr. Prosimo uljudno naj bi prečastili gospodje duhovniki in slovenski učitelji priporočevali to našo knjižico, ki je vredna, da se dá slovenskeje mladini v roke, a tudi nam bi se pripomoglo v to, da bi poravnali tiskovne troške, ki smo je imeli pri izdaji rečene knjižice. (Trdo vezana za šolarske knjižnice stoji 40 kr.)

Uredništvo „Vrtčev“.

„Vrtčev“ izhaja 1. dné vsacega meseca, in stoji za vse leto 2 gl. 60 kr.; za pol leta 1 gl. 30 kr. Napis: Uredništvo „Vrtčev“, mestni trg, št. 23 v Ljubljani (Laibach).

Izdatelj, založnik in urednik Ivan Tomšič. — Natisnila Klein in Kovač v Ljubljani.